

Bemærkninger til forslaget

Generelle bemærkninger

Arbejdsministeren og partierne bag aftalen om ændringen af arbejdstilbudsordningen har sagt til dagspressen, at dagpengeforliget er udtryk for markant nytænkning, fordi det bryder med princippet om, at de arbejdsløse ikke må uddanne sig, mens de modtager dagpenge.

Men at kalde dét for nytænkning er i bedste fald udtryk for uvidenhed. For kravet om, at arbejdsløse – og vel at mærke *alle* arbejdsløse – skal have mulighed for at udnytte ledighedsperioder til uddannelse, har i årevis været rejst af venstrefløj, men altid for døve øren til trods for den indlysende tåbelighed i, at arbejdsløse stort set intet må foretage sig ud over at sende ansøgning efter ansøgning til forskellige arbejdsgivere. Forslagsstillerne går ind for efteruddannelse, nyuddannelse og alment dannende uddannelse i stedet for meningsløse og ørkesløse arbejdstilbud, som tilmed ofte tager arbejde fra dem, der har ordinære job.

Nyorienteringen hos regeringen og de radikale drager forslagsstillerne konsekvensen af gennemhørende beslutningsforslag, som giver alle forsikrede arbejdsløse ret til uddannelse samtidig med, at deres arbejdsløshedsunderstøttelse bevares.

En stor del af voksenbefolkningen har et generelt og specifikt uddannelsesefterslæb. Det er desuden en almindelig erkendelse, at den erhvervs- og samfundsudvikling, som kan føre til en forbedring af beskæftigelsessituationen, både forudsætter forbedret generel uddannelse og efter- og videreuddannelse af allerede erhvervsaktive.

Den rigtige løsning på dette problem er efter forslagsstillerens opfattelse indførelse af en generel adgang til betalt frihed til uddannelse (BFU).

En række forslag har tidligere været fremlagt, men regeringen og det radikale venstre foretrak at gennemføre sit »slørede« . . . 10 punkts program for voksenundervisning og folkeoplysning« – vedtaget 30. maj i år – som nu tegner sig som en stort set erhvervsrettet efter- og i år videreuddannelses- og omskolingsplan.

På en række punkter finder forslagsstillerne socialdemokratiets og SFs forslag egnede som grundlag for en sådan ordning, men forslagsstillerne finder også, at de har nogle mangler. VS vil bl.a. lægge særlig vægt på at få følgende synspunkter centralt placeret i en kommende BFU-reform:

- at der bliver tale om en rettighed for den enkelte, som kan udnyttes uden ulemper med hensyn til beskæftigelse, arbejdsmarkedsrettigheder etc.,
- at der bliver mulighed for, at grupper af personer i et boligområde, på en arbejdsplads eller i en forening uden væsentlige hindringer skal kunne organisere deres eget uddannelsesstilbud og benytte deres ret til BFU,
- at der bliver sat gang i forsøgs- og udviklingsarbejde, som specielt sigter på at udvikle relevante uddannelsesstilbud til de grupper af befolkningen, som indtil nu stort set kun har negative erfaringer med uddannelse, og som derfor vil blive væk, hvis de får tilbudt mere af samme skuffe.

Når forslagsstillerne har fundet det relevant at komme en sådan, mere fuldbåren BFU-reform i forkøbet med det foreliggende beslutningsforslag, så ligger der især to betragtninger bag:

For det første er størstedelen af udgiften ved at indføre BFU knyttet til lønudgift eller lønkompenstation for deltagerne. Der er naturligvis også driftsudgifter forbundet med uddannelsesstilbudet, men denne udgiftspost betyder væsentligt mindre. For så vidt angår de arbejdsløse – både de langtidsledige og dem, der lige er blevet det – er denne udgift dækket på forhånd gennem dagpengene. Det er derfor i strid med almindelig sund fornuft ikke at udnytte den dyre »kapacitet« – nemlig deltagerne – med udgifter til den billige kapacitet – nemlig lærere og lokaler.

Det kan tilføjes, at noget i retning af $\frac{2}{3}$ af udnyttelsen af BFU i Sverige, hvor man har haft en sådan ordning siden 1974, netop beror på, at arbejdsløse i Sverige har mulighed for at søge uddannelse. Der er her tale om en egentlig anerkendelse af uddannelsesaktivitet, idet den ledige efter bevilling fra arbejdsmarkedsnævnene fritages for